

Állásfoglalás a magyar tudomány függetlenségének megőrzése ügyében

2018-ban a Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlése két alkalommal is Széchenyi eszméjének megfelelően döntött az Innovációs és Technológiai Minisztériummal folytatott vitában az MTA és a kutatóintézeti hálózat jövőjéről. Érthető okokból, hiszen a magyar tudomány jövőjéről van szó.

A hivatalosan hangoztatott fő indok szerint a kormányzat nem találja elég hatékonynak a (jórészt EU-s) kutatásra fordított források felhasználását. Állításával szemben, a kormányzat és az MTA által közösen kezdeményezett nemzetközi szakértői elemzések szerint a kutatások eredményessége Magyarországon az elmúlt évtizedekben is kiemelkedően jó volt. A következtetések összhangban vannak az ITM 2018 őszén kiadott munkaanyagának megállapításaival, miszerint „a Magyar Tudományos Akadémia és kutatóintézeteinek teljesítménye kiugró: mind produktivitásban, azaz mennyiségben, mind idézettségben, azaz hatásban”.

A másik sokat hangoztatott érv, hogy a kutatási eredmények nem testesülnek meg megfelelő mértékű innovációban. Ennek akár valóságtartalma is lehet, de hozzá kell tenni, hogy az innovációhoz (azaz az inventív kutatási és fejlesztési eredmények üzleti hasznosításához) a jelenleginél sokkal több pénz mellett olyan ipari környezet is kellene, ami a piaci bevezetésben érdekelt és képes is segíteni azt. Néhány kivételtől eltekintve azonban Magyarországon hiányzik az az ipari környezet, amely az innovációhoz szükséges.

Az MTA kutatói, akadémikusai, köztisztviselői tagjai, elnöksége és elnöke a kormányzattal való tárgyalásaik során több alkalommal kijelentették, hogy az MTA működésképpen, a kutatóintézeti hálózat irányításában, a források elosztásában látnak javítanivalót, és a lehetőségekről, feladatokról készek tárgyalásokat folytatni, ésszerű változtatásokat bevezetni.

Az MTA ragaszkodik az Alaptörvényben megfogalmazott jogaihoz és ahhoz, hogy az Akadémiai Törvény paragrafusaiban foglalt követelményeket mindenki megtartsa. Ez az alapja tárgyalási pozíciójának, amit a Közgyűlés mindkét alkalommal megerősített. Ragaszkodik hozzá, hogy a tudomány ügyeiben való döntések az MTA jóváhagyásával szülessenek, hogy a tudományos kutatás szabadsága, az MTA autonómiája ne sérüljön. Ezekben a kérdésekben az MTA élvezi a nemzetközi tudományos szervezetek teljes támogatását.

A Magyar Kémikusok Egyesülete Intézőbizottsága nagyra értékeli az MTA 2019. május 6-i közgyűlésének kiállítását a tudomány alapértékei mellett, egyetért a közgyűlés határozataival, és messzemenően támogatja az MTA elnökét és vezető testületeit abban a törekvésükben, hogy az ITM-mel történő tárgyalások során a határozatokkal összhangban szülessék végleges megállapodás.

Ezt az állásfoglalást a Magyar Kémikusok Egyesülete Intézőbizottsága 2019 május 16-án elfogadta.

Budapest, 2019. május 17.

Magyar Kémikusok Egyesülete Intéző Bizottsága